

**UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY DŁUGOŁĘKA**

z dnia ..... 2021 r.

**w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Długołęka na rok 2022.**

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372), art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119), art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm), Rada Gminy Długołęka uchwala:

**Rozdział 1.
Postanowienia ogólne**

§ 1. Ilekroć w uchwale mowa jest o:

- 1) Gminie – należy przez to rozumieć Gminę Długołęka,
- 2) Wójcie - należy przez to rozumieć Wójta Gminy Długołęka,
- 3) programie - należy przez to rozumieć Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Długołęka na rok 2022,
- 4) AA - należy przez to rozumieć Ruch Anonimowych Alkoholików,
- 5) A1.- Anon - należy przez to rozumieć Ruch dla Osób Współzależnionych,
- 6) GOPS - należy przez to rozumieć Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce,
- 7) Podmioty Lecznicze - należy przez to rozumieć Podmioty Lecznicze z terenu Gminy Długołęka,
- 8) Komisariat Policji – należy przez to rozumieć Komisariat Policji w Długołęce,
- 9) Sąd Rejonowy – należy przez to rozumieć Sąd Rejonowy w Oleśnicy,
- 10) Animator sportu – należy przez to rozumieć osobę prowadzącą zajęcia sportowe na boisku wielofunkcyjnym,
- 11) GOK - należy przez to rozumieć Gminny Ośrodek Kultury w Długołęce,
- 12) GBP - Gminna Biblioteka Publiczna w Długołęce,
- 13) świetlicy - należy przez to rozumieć świetlice prowadzone przez GOK oraz świetlice wiejskie, w których prowadzone są zajęcia profilaktyczne w zakresie organizacji czasu wolnego, w godzinach popołudniowych,
- 14) placówkach oświatowych - należy przez to rozumieć wszystkie rodzaje szkół działających na terenie Gminy,
- 15) uzależnieniu od alkoholu (alkoholizmie) – należy przez to rozumieć upośledzenie kontrolowania zachowań związanych z piciem alkoholu, polegające na utracie kontroli nad spożywaniem alkoholu, zmianie tolerancji na alkohol, występowaniu „przymusu picia”, obecności objawów abstynencji i podporządkowaniu całego swojego życia alkoholowi, wymagające wszechstronnego leczenia medycznego, psychoterapeutycznego, oddziaływań środowiskowych i służb społecznych,
- 16) PK – należy przez to rozumieć Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień,
- 17) ZI – należy przez to rozumieć Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Długołęce,
- 18) Komisji - należy przez to rozumieć Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Długołęce,

INSPEKTOR

Lidia Goral

Kierownik Wydziału
Spraw Obywatelskich

RADCA PRAWNY

Maria Szwedzińska

19) ustawa - należy przez to rozumieć ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r.,

20) diagnozie lokalnych zagrożeń – należy przez to rozumieć: „Diagnozę problemów społecznych, czynników chroniących oraz czynników ryzyka wśród dzieci i młodzieży w gminie Długołęka”.

§ 2. Przy opracowaniu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Długołęka na rok 2022, uwzględnione zostały założenia wynikające z Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 - 2025 oraz rekomendacji do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Rozdział 2.

Diagnoza problemów społecznych w Gminie Długołęka i wnioski do realizacji.

§ 3. Program został opracowany na podstawie diagnozy przeprowadzonej w drodze badania ankietowego w IV, V, VI, VII klasach szkół podstawowych, II i III klasach gimnazjum oraz I, II, III liceum. W przygotowaniu diagnozy wykorzystano dane GUS, PARPA oraz informacje uzyskane z dostępnych rejestrów Urzędu Gminy Długołęka. Zakres prowadzonych badań pozwolił na kompleksową ocenę zjawisk związanych ze stosowaniem wybranych substancji psychoaktywnych, pojawiających się czynnikach ryzyka oraz potencjalnych szkód nimi powodowanych w badanej społeczności.

§ 4. Wnioski do realizacji zadań w zakresie profilaktyki w świetle wyników uzyskanych z przeprowadzonej diagnozy:

- 1) działania profilaktyczne powinny się przede wszystkim koncentrować na budowaniu właściwych postaw wobec spożywania alkoholu, narkotyków przez dzieci i młodzież oraz dorosłych, a także na budowaniu właściwych postaw wobec palenia nikotyny,
- 2) w przypadku dzieci poniżej 13 roku życia zasadnym wydaje się być realizacja programów profilaktyki pierwszorzędowej lub uniwersalnej skierowanej do całej populacji szkoły, aby jak najwcześniej zapobiegać pierwszym próbom zachowań ryzykownych. Celem profilaktyki pierwszorzędowej jest rozwijanie różnych umiejętności, które pozwolą młodemu człowiekowi radzić sobie z trudnymi sytuacjami życiowymi i z przeżywanymi w związku z nimi emocjami. Natomiast profilaktyka uniwersalna dostarcza ogólnej wiedzy na temat zachowań ryzykownych, czynników ryzyka i chroniących, danych epidemiologicznych oraz tworzy wspierający, przyjazny klimat szkoły, który pozytywnie wpływa na zdrowie psychiczne i poczucie wartości, motywację do osiągnięć zarówno uczniów, jak i nauczycieli.
- 3) w przypadku dzieci i młodzieży powyżej 13 roku życia należałoby również realizować programy profilaktyki pierwszorzędowej i uniwersalnej, jednak z uwagi na ujawnione w badaniu ankietowym dane odnośnie stopnia kontaktu młodzieży z alkoholem wydaje się uzasadnione realizowanie programów profilaktyki drugorzędowej i selektywnej dla wybranych grup uczniów. I tak profilaktyka drugorzędowa adresowana jest do grupy podwyższonego ryzyka, do osób podejmujących zachowania ryzykowne. Natomiast profilaktyka selektywna ukierunkowana jest na uczniów z grupy zwiększonego ryzyka. Cele te mogą być osiągnąć między innymi poprzez ograniczanie czynników ryzyka związanych ze środowiskiem rodzinnym i rówieśniczym, poprawę funkcjonowania emocjonalnego i społecznego, kształtowanie adekwatnych przekonań normatywnych dotyczących substancji psychoaktywnych, promując postaw prozdrowotnych oraz wspieranie rodzin w rozwiązywaniu problemów.

Rozdział 3.

Główny cel Programu

§ 5. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii określa zakres i formę zadań realizowanych jako zadanie własne gminy. Jego nadrzędnym celem jest tworzenie spójnego systemu działań profilaktycznych i naprawczych, zmierzających do zapobiegania powstawaniu nowych problemów a także zmniejszania rozmiarów problemów już istniejących. Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii jest dokumentem wyznaczającym cele oraz sposoby rozwiązywania przedmiotowych problemów i związanych z tą strefą życia problemów rodzinnych i społecznych na terenie gminy.

Rozdział 4.

Zadania programu i sposoby ich realizacji

§ 6. Zadaniem przyjętymi do realizacji w programie są w szczególności:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i wsparcia i dla osób uzależnionych od alkoholu,
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień pomocy psychospołecznej,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i innych uzależnień, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, kulturalno-oświatowych i oddziaływań opiekuńczo-wychowawczych,
- 4) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego w tych sprawach.

§ 7. Zadania opisane w § 6 będą realizowane poprzez:

- 1) finansowanie działalności Punktu Konsultacyjnego realizującego zadania w gminie wg ustalonego harmonogramu w zakresie konsultacji i motywowania do podjęcia leczenia osób uzależnionych i ich rodzin,
- 2) organizowanie i finansowanie szkoleń dla osób pracujących z osobami uzależnionymi, dziećmi z rodzin, w których występują problemy uzależnień,
- 3) podejmowanie rozmów motywacyjnych do podjęcia leczenia odwykowego przez Komisję, w tym informowanie o możliwości podejmowania profesjonalnej terapii uzależnień,
- 4) współpracę z placówkami leczenia odwykowego, podmiotami leczniczymi, Prokuraturą i Policją w Długołęce, GOPS, kuratorami sądowymi i szkołami,
- 5) motywowanie i kierowanie na leczenie, udzielanie wsparcia i pomocy psychospołecznej osobom po zakończeniu terapii odwykowej i ich rodzinom,
- 6) przeszkolenie animatorów sportu oraz kultury – do projektowania i realizacji programów profilaktycznych,
- 7) realizację działań konsultacyjnych w szczególności dla dzieci, młodzieży, rodziców i kobiet w ciąży, w zakresie uzależnień i możliwości uzyskania pomocy,
- 8) organizowanie i finansowanie grup terapeutyczno-edukacyjnych dla osób współuzależnionych,
- 9) organizowanie, finansowanie zajęć dla uczniów rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne,
- 10) aktywne włączanie się w realizację procedury „Niebieska karta” we współpracy z Policją, GOPS, kuratorami sądowymi, innymi podmiotami,
- 11) współfinansowanie wycieczek letniego i zimowego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych w szczególności zagrożonych uzależnieniami,
- 12) współpracę z instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy dzieciom z rodzin, w których występują problemy uzależnień,
- 13) współpracę z Kościołem Katolickim i innymi kościołami oraz związkami wyznaniowymi w zakresie promowania postaw trzeźwościowych,
- 14) współfinansowanie świetlic środowiskowych w zakresie działalności i zakupu materiałów edukacyjnych niezbędnych do prowadzenia zajęć,
- 15) współfinansowanie programów profilaktyczno – edukacyjnych i profilaktyczno –wychowawczych w szkołach,
- 16) popularyzację wiedzy na temat uzależnień i wynikających z nich zagrożeń (plakaty, prelekcje, spotkania, spektakle teatralne i tworzenie półek profilaktyki w bibliotekach),
- 17) udział w kampaniach edukacyjnych lokalnych i krajowych,
- 18) współpracę z mediami gminnymi w zakresie przekazywania wiedzy na temat profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i działań podejmowanych w gminie,
- 19) przygotowywanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym w związku z nadużywaniem alkoholu,

- 20) zapraszanie na rozmowę osób, co do których wpłynęło zgłoszenie, w celu rozpoznania problemu uzależnienia, w tym przeprowadzenia rozmowy motywującej do podjęcia zmian,
- 21) kierowanie na badanie przez biegłych (psychiatra, psycholog) w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i narkomanii i ich finansowanie,
- 22) kontynuowanie wspierania i współfinansowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży, dorosłych (w tym pozalekcyjnych działań opiekuńczo-wychowawczych, kulturalno-oświatowych, sportowych i rekreacyjnych) oraz wyjazdów o charakterze kulturalnym organizowanych dla uczniów z terenu tutejszej gminy,
- 23) współfinansowanie działań sportowych i rekreacyjnych, realizowanych przez kluby sportowe z terenu gminy,
- 24) doposażenie w sprzęt i materiały podmioty realizujące programy profilaktyki, w tym zajęcia sportowe, zakup nagród dla uczestników turniejów sportowych prowadzonych przez animatorów sportu,
- 25) organizowanie spotkań i szkoleń dla rodziców, kadry pedagogicznej na temat choroby alkoholowej, narkomanii i wynikających z nich zagrożeń w celu podniesienia kompetencji wychowawczych,
- 26) finansowanie zadań związanych z realizacją programu, w szczególności finansowanie konserwacji i zakupu wyposażenia placów zabaw oraz siłowni napowietrznych,
- 27) wspieranie inicjatyw społeczności lokalnej w zakresie promowania zdrowego stylu życia,
- 28) współpracę z grupami samopomocowymi AA i Al-Anon, udostępnianie lokalu, zwolnienie z opłat eksploatacyjnych dla grup samopomocowych anonimowych Alkoholików i Al-Anon i współfinansowanie wyjazdów członków grup wsparcia i grup samopomocowych na spotkania trzeźwościowe,
- 29) współpracę z podmiotami gminnymi w zakresie organizacji i finansowania koncertów, spektakli, programów z wyraźnym odniesieniem profilaktycznym,
- 30) działania na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców (m. in. kampanie społeczne, edukacja w szkołach, współpraca na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym).

Rozdział 5. Realizatorzy programu

§ 8. Realizatorem programu jest Wójt poprzez następujące podmioty:

- 1) Komisję w zakresie:
  - a) inicjowania działań z zakresu polityki społecznej gminy dotyczących problemów alkoholowych, narkomanii i innych uzależnień istniejących w gminie,
  - b) kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawania napojów alkoholowych (na podstawie upoważnienia wydanego przez Wójta - art. 18 ust. 8 ustawy),
  - c) podejmowania interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
  - d) cyklicznego prowadzenia rozmów z osobami dorosłymi nadużywającymi alkoholu o których mowa w art. 24 ustawy mających na celu określenie problemu, edukacji i motywację do leczenia odwykowego, a w przypadku braku zgody kierowanie wniosków do biegłych sądowych w celu wydania opinii, w przedmiocie uzależnienia, a następnie do sądu lub odpowiednio do prokuratury,
  - e) cyklicznego prowadzenia rozmów z członkami rodzin, w których występuje problem uzależnień mających na celu rozeznanie problemu wsparcie, edukację i motywację do podejmowania działań zmierzających do poprawy funkcjonowania rodzin w środowisku,
  - f) opiniowania wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałą Rady Gminy, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy (limit i lokalizacja punktów, w których sprzedawane i podawane są napoje alkoholowe, analizy wyników kontroli oświadczeń o wysokości sprzedaży napojów alkoholowych),
  - g) aktywnego włączenia się w realizację procedury Niebieska Karta i uczestnictwo w posiedzeniach ZI i grupach roboczych,
  - h) monitorowania reklam alkoholu znajdujących się na terenie gminy.

RADCA PRAWNY
[Podpis]
RADCA PRAWNY

- 2) inne podmioty, realizujące swoje ustawowe zadania w obszarach wymienionych w programie, bądź podmioty którym zlecane są zadania Programu, w tym: Sądy, Prokuratura, Policja, Podmioty Lecznicze, GOPS, ZI, GOK, PK, placówki oświatowe, GBP, świetlice oraz organizacje zajmujące się edukacją, kulturą, pomocą społeczną, sportem i rekreacją.
- 3) instytucje i podmioty współpracujące z realizatorami programu:
  - a) organizacje pozarządowe, oraz parafie z terenu Gminy Długoleka,
  - b) Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- 4) instytucje państwowe i inne organizacje zajmujące się przeciwdziałaniem alkoholizmowi i narkomanią.

Rozdział 6. Adresaci programu

§ 9. Program adresowany jest do wszystkich mieszkańców gminy a w szczególności do:

- 1) dzieci, młodzieży i ich rodziców (w tym rodzin dysfunkcyjnych),
- 2) kobiet ciężarnych i ich rodzin,
- 3) kadry pedagogicznej szkół, wychowawców przedszkoli, pedagogów, psychologów,
- 4) członków organizacji pozarządowych,
- 5) przedstawicieli lokalnych organizacji działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień,
- 6) osób uzależnionych/pijących szkodliwie i ryzykownie oraz ich rodzin,
- 7) lekarzy pierwszego kontaktu,
- 8) sprzedawców napojów alkoholowych,
- 9) kierowców pojazdów.

Rozdział 7. Oczekiwane rezultaty programu

§ 10. 1. Oczekiwany rezultatami programu jest zmniejszenie bądź ograniczenie zjawiska występowania problemów alkoholowych i narkomanii.

2. Wskaźniki oceny realizacji programu:

- 1) liczba porad, konsultacji udzielonych przez PK,
- 2) liczba rozmów motywacyjnych przeprowadzonych przez Komisję,
- 3) liczba kampanii o charakterze profilaktycznym adresowanych do różnych grup wiekowych,
- 4) liczba osób wobec których podjęte zostały czynności przez Komisję i prokuraturę, zmierzające do orzeczenia przez sąd poddania się leczeniu odwykowemu,
- 5) liczba godzin przepracowanych przez poszczególnych psychologów w PK,
- 6) liczba wniosków skierowanych do Komisji o wszczęcie procedury w przedmiocie zastosowania przez Sąd obowiązku podjęcia leczenia odwykowego,
- 7) liczba kontroli z przestrzegania warunków sprzedaży napojów alkoholowych,
- 8) liczba osób biorących udział w zajęciach sportowych realizowanych na boiskach sportowych i wielofunkcyjnych,
- 9) liczba warsztatów, spektakli i programów profilaktycznych realizowanych w szkołach, przedszkolach i żłobkach,
- 10) liczba osób biorących udział w warsztatach, spektaklach i programach realizowanych w szkołach, przedszkolach i żłobkach.

Rozdział 8. Źródła i zasady finansowania programu

§ 11. 1. Źródłem finansowania zadań programu są środki pochodzące z opłat na korzystanie za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

2. Program realizowany będzie przez cały rok kalendarzowy.

3. Finansową podstawę realizacji programu stanowią dochody Gminy Długołęka z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z art. 18² ustawy, przewidziane w Dziale 851 – Ochrona Zdrowia, Rozdział 85154 – Przeciwdziałanie alkoholizmowi.

Rozdział 9. Postanowienia końcowe

§ 12. 1. Członkom Komisji przysługuje miesięczne wynagrodzenie - w wysokości brutto 450 zł, zaś przewodniczącemu Komisji - w wysokości brutto 900 zł.

2. W przypadku nieobecności członka Komisji na posiedzeniu Komisji jego wynagrodzenie - za miesiąc, w którym odbyło się posiedzenie Komisji, na którym nie był obecny, zostanie pomniejszone o 50% bez względu na ilość nieobecności i ilość posiedzeń odbytych w danym miesiącu.

3. Podstawą wypłaty wynagrodzeń członkom Komisji są listy obecności na posiedzeniach Komisji, zatwierdzone przez przewodniczącego Komisji.

§ 13. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Długołęka.

§ 14. Uchwała podlega podaniu do publicznej wiadomości przez wywieszenie na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Gminy oraz przez zamieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej i na stronie internetowej Gminy.

§ 15. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2022 roku.

Uzasadnienie

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Długołęka na rok 2022 jest kontynuacją działań realizowanych w gminie Długołęka w 2021 r. w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii.

Program opracowany został na podstawie art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119)

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin.

W szczególności zadania te obejmują:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii i innych uzależnień, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, kulturalno-oświatowych i oddziaływań opiekuńczo-wychowawczych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;

Realizacja zadań, o których wyżej jest prowadzona w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W Gminie Długołęka w/w Program realizowany jest przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powołaną przez Wójta Gminy Długołęka.

W skład gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w szczególności inicjuje działania w zakresie określonym powyżej oraz podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Przy opracowaniu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Długołęka na rok 2022, uwzględnione zostały założenia wynikające z Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 - 2025 oraz rekomendacji do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

INSPEKTOR

Lidia Góral

Kierownik Wydziału
Spraw Społecznych

rz